

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „доктор“ по област на висше образование „6. Аграрни науки и ветеринарна медицина“, професионално направление „6.4. Ветеринарна медицина“ и научна специалност „Ветеринарна хирургия“

Автор на дисертационния труд: СВЕТОЗАР ЖЕЛЕВ КРЪСТЕВ – докторант на самостоятелна подготовка към катедра ”Ветеринарна хирургия“ на ВМФ при Тракийски университет, гр. Стара Загора

Тема на дисертационния труд: “Клинико-експериментални проучвания върху рецидивирания увеит при конете и увеита при кучетата”

Изготвил рецензията: проф. д-мн ИВАН БОРИСОВ ИВАНОВ, ръководител катедра ”Ветеринарна хирургия“ на ВМФ при Тракийски университет – Стара Загора, област на висше образование „6. Аграрни науки и ветеринарна медицина“, професионално направление „6.4. Ветеринарна медицина“ и научна специалност „Ветеринарна хирургия“, определен член на научно жури със заповед № 733 от 29.03.2016 год. на Ректора Тр. Ун., гр. Ст. Загора.

Материали по процедурата

Представените документи и материали (*заявление и 14 броя приложения*) за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ са подготвени съгласно изискванията на ЗРАС в Република България, Правилника за неговото проложение и ПРАС на Тракийския Университет. Всички документи са прилежно подготвени, добре подредени, подписани и част от тях нотариално заверени. Последователността и сроковете на отделните етапи в процедурата са спазени.

Кратки биографични данни за докторанта

Светозар Желев Кръстев е роден на 18.10.1973 година. През 1998 год. завършва висше образование във Ветеринарномедицински факултет, Тракийски университет и получава образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност Ветеринарна медицина. В периода от 01.09.1999 до 01.07.2001 год. работи като преподавател по ветеринарна хирургия в Техникума по Ветеринарна медицина „Иван П. Павлов“, гр. Стара Загора. Преподавателската си кариера във ВМФ започва като асистент в катедра „Ветеринарна хирургия“ на 18.07.2001 година. След този период има проведени курсове за придобиване на допълнителни умения и компетентности по „Педагогика“ и „Английски език“. С заповед на № 2421 от 05.11.2014 год. на ИД Ректор на Тракийски университет е зачислен в доктуратура самостоятелна форма на обучение по докторската програма „Ветеринарна хирургия“, с научен ръководител доц. Галина Симеонова, д-мн. Д-р Кръстев е семеен и има две деца.

Оценка на дисертационния труд

Актуалност и значимост на проблема. Представеният ми за рецензиране дисертационен труд на д-р Светозар Желев Кръстева е посветен на актуален научен проблем, свързан с проучване на разпространението и ролята на някои етиопатогенетични фактори при развитието на рецидивирания увеит при конете и увеита при кучетата. Темата на дисертацията е *актуална и има фундаментален и клинично-приложен характер.*

От научна гледна точка проблемът е с *важно теоретично и клинично измерение* за ветеринарномедицинската практика. *Теоретичната стойност* на дисертационния труд се дължи на проведените имунологични, цитологични и хистологични изследвания при коне с експериментално възпроизведен рецидивиращ увеит и кучета със спонтани офталмологични заболявания, а *практичната* - на проучванията относно етиопатогенезата на увеита и направените на тази база препоръки за неговата диагностика и лекуване.

Структура на дисертационния труд. Подреждането на отделните раздели в дисертацията е правилно, отговаря на изискванията, а обемът и използваните литературни източници са достатъчни.

Дисертационният труд е написан на 183 страници и включва следните раздели: Увод – 2 стр., Литературен обзор – 50 стр., Цел и задачи - 1 стр., Материал и методи - 10 стр., Резултати – 46 стр., Обсъждане – 33 стр., Изводи – 2 стр., Приноси и препоръки за практиката 2 стр., Публикации свързани с дисертацията – 1 стр. и Списък на използваната литература – 30 страници. На 3 страници е представено съдържанието на дисертационния труд, а на други 2 - списък на използваните съкращения.

Основните раздели от представения ми дисертационен труд са в балансирано съотношение. Трудът е написан на добър научен стил, от който проличава владенето на медицинската терминология и доброто познаване на проблема в избраната научна област. Структуриран по този начин, дисертационният труд покрива необходимите критерии и изисквания за оформянето му.

Уводът е стегнат и съдържателен, като правилно, точно и конкретно откроява актуалността на поставения в дисертационния труд научен проблем.

Литературна осведоменост. Литературният обзор отразява класическите и съвременни представи за етиопатогенезата и настъпващите имунологични, цитологични и патохистологични промени при развитието на увеита при коня и кучето на водещи учени и колективи от нашата страна и чужбина.

Добро впечатление прави високата компетентност и съвременното виждане на автора по проучвания проблем, базирани върху систематизиране и анализиране на значителен брой литературни източници на водещите учени в това направление. Потвърдителен факт за това са използваните 313 литературни източника, от които 5 на кирилица и 308 на латиница. От цитираните автор 39 или 12,5 % са от последните 5 години, 131 или 42% са от последните 10 години.

В края на литературния преглед д-р Кръстев прави много сполучливо обобщение в което логично мотивира целта на дисертационния труд и на поставените задачи.

Цел, задачи и методи на изследване. Целта на дисертационния труд е правилно формулирана въз основа на доброто познаване на литературата по проблема, което от своя страна гарантира нейното реализиране.

Задачите на проучването са конкретни, научно обосновани и правилно формулирани. За осъществяването на изследванията са използвани 590 коня от 28 конни бази от 9 региона на страната и 329 кучета с офталмологични заболявания, пациенти на Клиниката за дребни животни към ВМФ при Тракийски Университет гр. Стара Загора за периода от 01.01.2007 год. до 31.12.2013 година. Включените в изследването животни са достатъчни по брой.

Експерименталният дизайн при възпроизвеждането на рецидивирания увеит при конете е правилно избран, като изследванията са проведени с разрешително за използване на опитни животни № 45/13.06.2012 год. от Комисията по етика към животните при Тракийския университет и в съответствие със Закона за ветеринарномедицинската дейност и Наредба № 15/10.06.2005 год. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение към опитните животни.

Използваните методи на изследване са умело подбрани и включват достатъчен брой офталмологични, биомикроскопски, имунологични, цитологични и патохистологични показатели. Изследваните съвременни имунологични показатели позволяват на дисертанта да получи пълна и точна информация за интимните механизми на развиващото се възпаление при експерименталния рецидивращ увеит и конете.

Достоверното доказване на получените цифрови резултати е извършено чрез вариационно- статистически анализи посредством съвременни компютърни програми.

Представяне на получените резултати и онагледяване на дисертационния труд. Резултатите по настоящия дисертационен труд се дължат на два успешно приключили научни проекта (№ 9 от 2012 год. и № 14 от 2013 год.), които са одобрени, финансирани и положително оценени от научната комисия по клинични и приложни науки към ВМФ на Тракийския университет. Получените резултати от проведените изследвания са обработени вариационностатистически и са отразени коректно, точно и обективно на 46 страници, 25 таблици и 48 фигури. Всички те дават нова и полезна информация относно настъпващите офталмологични промени при рецидивирания увеит при конете и увеита при кучетата.

За клиничната ветеринарномедицинска практика особено ценни са резултатите доказващи настъпващите промени в имунния статус и конкретно IL – 17 в очните среди при рецидивирания увеит у конете. Проведените имунологични проучвания и получените резултати се явяват най-важната и ценна част от дисертацията. Чрез използването на съвременни имунологични методи и специфични маркери е доказан автоимунният характер на рецидивираният увеит при конете.

Резултатите отнасящи се до разпространението, етиологичните фактори и клиничните форми при кучетата с офталмологични заболявания, обогатяват познанията в тази насока, подпомагат диагностиката и имат важно клинично и приложно значение за офталмологичната ветеринарномедицинска практика.

Научен и практически интерес представляват получените резултати, доказващи цитологичните промени в клетъчния състав на очни среди (камерна течност и стъкловидно тяло) от кучета с увеит.

Към тази част от раздела "Резултати" имам следните бележки:

Получените резултати биха били още по-ясно отдиференцирани, ако част от таблиците бяха представени *в графичен вид, както това е направено в автореферата.*

Не е ясно как са получени резултатите за разпределението на болните от увеит коне по етиологичен фактор и защо се посочват Лептоспироза и Ринопневмонита, след като в раздела „Материал и методи“ не е отразено, че са извършени такива изследвания. Аналогична е бележката ми и за резултатите на стр. 82 табл. 11, отнасящи се за кучета с Ерлихиоза.

Обсъждане на резултатите и използвана литература. В раздела "Обсъждане" д-р Кръстев прави анализ на получените резултати с вещината на компетентен клиницист и научен работник като успешно ги интерпретира в светлината на съвременните научни достижения в тази област, изтъква установените нови факти и закономерности. Обсъждането на получените резултати е задълбочено и в него компетентно се интерпретират установените научни факти. Дискусията логично следва структурата на литературния обзор и собствените резултати.

В обсъждането всеки един от изследваните показатели е коментиран в различна степен, като дисертантът се е постарал, използвайки чуждия опит, целенасочено да търси обективно обусловените връзки при развиващите се промени в клиничния, офталмологичния и имунологичния статус съпровождащи развитието на увеита при конете и кучетата.

В него специално място е отделено на установените имунологични промени – информация изключително важна за патолози, патофизиолози и клиницисти.

В края на обсъждането се прави общо заключение в което се обобщават разнородните етиологични фактори предизвикващи увеита и на базата на проведените имунологични и цитологични резултати се посочват различията в протичането на заболяването при конете и кучетата.

Изводи. Въз основа на получените резултати и тяхното обсъждане, дисертантът формулира 10 извода, които отразяват същността на проведените клинични, офталмологични, имунологични, цитологични и патохистологични изследвания. Направените изводи са в унисон с представените резултати и тяхното обсъждане.

Първите два извода са свързани с разпространението и етиологичните фактори на рецидивирация увеит при конете.

Изводите с №№ 3, 4 отразяват офталмологичния статус в острата и хронична фаза на рецидивирация увеит при конете.

В изводите с №№ 5 и 6 са показани получените резултати от извършените имунологични и цитологични изследвания.

Последните четири извода с №№ 7, 8, 9, и 10 са свързани с разпространението и установените клинични признаци при развитието на увеита при кучетата.

Най-важните изводи по дисертационната тема са:

- Експерименталният увеит при конете води до значително повишаване нивата на IL-17.
- Хроничният експериментален увеит при коня се характеризира с локална или дифузна мононуклеарна клетъчна инфилтрация в anteriорния и posteriорния отдел на увеалния тракт, силно изразена деструкция на ретината и ексудативно отслояване.
- Увеитът при кучето се характеризира с лимфоцитно-моноцитна клетъчна инфилтрация, главно в anteriорния увеален сегмент, слабо изразена ретинална деструкция, фокално и дифузно отлепяне на ретината.

Приноси на дисертационния труд. В края на дисертационния труд авторът посочва 8 приноса, от които 4 оригинални и 4 потвърдителни, които действително са с важно фундаментално и клинично значение и обогатяват съществуващите информация в тази твърде интересна и недостатъчно проучена област от ветеринарната офталмология. Безпрекословно приемам за оригинални приносите с №№ 1, 2, 4.

Потвърдителните приноси, които са също 4, биха могли да се обединят. Принос № 2 би могъл да се обедини както с № 1, така и с № 3. Високо оценявам приносите свързани с имунологичните промени и описаната цитологична и патохистологична находка при развитието на увеита. Считаю, че приносите са лично дело на дисертанта.

Практическата стойност на дисертацията се изразява и в дадените от автора 4 препоръки за практиката.

Публикувани статии и цитирания. Във връзка с темата на дисертационния труд са публикувани три научни статии (*една на български и две на английски език*), като д-р Кръстев е водещ автор на 2 от тях. Представен е документ, от който е видно, че третата научна публикация е под печат. Резултатите са презентирани на научни форуми в страната. Не е посочено публикациите да са в списание с импакт фактор. В дисертацията и в приложените документи липсва справка за цитиранията на публикациите, свързани с темата на дисертационния труд.

Структурата и съдържанието на автореферата отговарят на нормативните изисквания и съответстват на дисертацията. Изготвено е резюме на английски език. Горепосоченото е в унисон с Препоръчителните критерии за оценяване на кандидатури за получаване на научни степени и длъжности по Ветеринарна медицина, посочени в ПРАС на Тракийския университет (приложение 8.2).

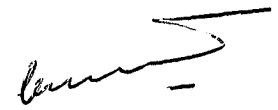
ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата дисертация на тема “Клинико-експериментални проучвания върху рецидивирация увеит при конете и увеита при кучетата” е завършен труд с научен и научно-приложен характер. Проблемът, третиран в дисертационния труд, е с висока степен на теоретична и приложна значимост. Структурата, съдържанието и представянето на материала отговарят на всички изисквания за оформяне на

дисертация, посочени в ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в Тракийския университет, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа с дълбока убежденост на Уважаемите членовете на Научното жури да присъдят на асистент д-р **СВЕТОЗАР ЖЕЛЕВ КРЪСТЕВ** научната и образователна степен **„ДОКТОР“** по научната специалност **„Ветеринарна хирургия“**, професионално направление **„6.4 Ветеринарна медицина“**, област на висше образование **„6.0 Аграрни науки и Ветеринарна медицина“**.

12.05.2016 год.
гр. Ст. Загора

Рецензент:
/проф. д-р Ив. Борисов/